Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 169. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 5-го ВЕРЕСНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 5, 1984 No. 169. VOL. XCI.

В КАНАДІ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ВЕЛИЧНОГО ВІДЗНАЧУВАННЯ 50-РІЧЧЯ МУНО

Торонто. — Тут будуть святочно відзначувати 50-річчя заснування організації, що прибрала назву Молодь Українського Національного Об'єднання, перед півсторіччям, коли її засновано в 1934 році у Саскатуні.

Першим президентом і організатором МУНО був сьогоднішній сенатор і директор УНСоюзу на Канаду д-р Павло Юзик і він тепер очолює Почесну президію ювілею.

Ювілейні святкування відбудуться в Торонто в днях 5-8-го жовтня ц.р. під протекторатом СКВУ. У програмі передбачено: в п'ятницю 5-го жовтня зустріч мунівців і прийняття в готелі Шератон Центер, в суботу, 6-го жовтня там же о год. 9-ій рано Соборний Молебень і Панахида за померших членів МУНО. В неділю, 7-го жовтня ц.р. відбудеться о год. 3-ій по полудні Ювілейний концерт в залі Мессі Голл із гостинною участю хору ім. Кошиця з Вінніпеґу та 200 виконавцями програми, якою буде проводити відомий артист Володимир Шуст з Ню Йорку. Після концерту заплянована зустріч з артистами ансамблів, що будуть брати участь в концерті в залі УНО в Торонто місто. В понеділок, 8-го жовтня о год. 12-ій на закінчення святкувань — обід подяки в УНО, Торонто місто.

Ювілейний Комітет святкувань запрошує на усі ці імпрези українське організоване громадянство, а особливо молодечі організації в Канаді та президії світових надбудов українських товариств.

Діловий Комітет святкувань очолила Наталка Бундза, а секретарем є Ґеня Ґунчак.

Д-р Р. Процик доповідатиме у громадах

Кембрідж, Масс. (ФКУ). — Активно ведене дослідження історії України виказується недостатнє, щоб протиставитись русофільським настановам Заходу. Наприклад, велике число американських славістів які не визнавали історії України з-перед XVII століття, ще далі трактують всю ранню історію України як російську. А деякі науково-популярні установи, як наприклад, „Нешенел Джеоґрафік", у своєму журналі, постійно заперечують правду про Україну.

Д-р Р. Процик

Чи така ситуація ігнорування фактів про Україну існує тому, що українська наука мовчить? Д-р Роман Процик, член ГЕ ФКУ подасть аналізу цих питань в доповіді „Проблеми довір'я до української науки — три гарвардські експерименти". Основний фактаж доповідач братиме з праці Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ), а специфічно, зі спроб поставити досліди Голодомору в Україні в 1932-33 роках на рівень вірогідности, з досліджень в Гарварді давньої історії України і з пороблених заходів, щоб популяризувати українську наукову літературу в американських колах. Будуть показані документи, які відносяться до цих справ. Присутні безпосередньо довідаються про сучасні труднощі й досягнення Українського Гарварду.

Д-р Р. Процик доповідатиме в суботу, 8-го вересня ц.р., в Дітройті, о год. 7-ій вечором, в залі Церкви св. Йосафата. В неділю, 9-го вересня, він загостить до Клівленду, а 14-го, 15-го і 16-го вересня відвідає деякі місцевості в Каліфорнії.

ПРЕЗИДЕНТ ПОСИЛЮЄ ВИБОРЧУ КАМПАНІЮ

Купертіно, Каліф. — Президент Роналд Реґен západактивізував свою передвиборчу кампанію в понеділок, 3-го вересня ц.р., у свято Дня Праці, виступаючи в кількох містах стейту Каліфорнія і з поновною енергією та вневненністю закликаючи виборців знову зробити Америку великою державою.

„В 1984 році ми стверджуємо, що великий похід, який ми почали, не закінчився, — сказав Президент, — ми тільки починаємо". Окресливши своїх демократичних противників як „гурт песимістів", які бачать життя через призму минулого, він протиставив їм республіканську Адміністрацію, діяльну, конструктивну й сповнену непорушною вірою у велике майбутнє Америки. Президент запевнив виборців, що республіканці використають свою виборчу кампанію, для того, щоб „запалити вогонь надії , який з'єднає всіх американців".

Він пригадав виборцям про відроджену і зміцнену економіку країни, про знижену інфляцію, і в той самий час — збільшення оборонних спроможностей Америки, відкидаючи твердження демократичного кандидата на президента Волтера Мондейла, що, мовляв, Адміністрація Р. Реґена збільшила риск атомової війни. Президент заявив, що, навпаки, це його Реґена Адміністрація „для наших дітей і для безпеки нашої плянети" вживала всіх заходів, щоб забезпечити мир у світі і зменшити, чи й повністю усунути загрозу нуклеарної війни, закликаючи в минулому і продовжуючи закликати всі держави світу, включно з Совєтським Союзом, приєднатися до Америки у поході за мир.

Десятки тисяч людей вітали слова Президента бурхливими оплесками і вигуками: „Реґен — це ЗСА!" „Ще чотири роки!" — на що він, з притаманним йому гумором, відповів: „Окей, ви мене вмовили!"

Роналд Реґен гостро скритикував своїх демократичних противників за спотворювання фактів; за те, що вони завели надії робітничої верстви населення і за те, що вони не стояли на твердому становищі щодо міжнародних зобов'язань Америки. Президент засудив провід Американської федерації праці — Конґрес індустріяльних організацій за їхню офіційну підтримку демократичних кандидатів і пригадав робітникам, що за час його урядування прийшло оздоровлення країни в усіх галузях життя, а зокрема в економіці.

В усіх своїх виступах Президент запевнив виборців, що він і його Адміністрація встановлять стійкий мир на землі, якщо він буде перевибраний.

Вміжчасі демократичні кандидати на президента і віцепрезидента, Волтер Мондейл і Джералдін Ферраро, після цілоденної інтенсивної кампанії по всій країні, що почалась в Ню Йорку, прибули до Каліфорнії у понеділок. Промовляючи до зібрань від 3,000 до 5,000 людей, Мондейл і Ферраро гостро заатакували Президента Реґена і його Адміністрацію. Вони закидали Президентові, що, мовляв, він — „перший президент з часів Гувера, який не зустрічався зі совєтським лідером", що він, Реґен, збільшив перегони озброєння, що він завів населення Америки, не збільшивши податків, що було необхідним для зменшення дефіциту. В. Мондейл закинув Президентові, що його Адміністраціля виявила байдужість до потреб населення країни.

В. Мондейл свою промову заповнив далі ланцюгом закидів і в сторону Адміністрації Р. Реґена, заявивши, що час урядування Реґена — це були роки найгіршої торгівлі, найгіршого дефіциту, і що плятформа Республіканської партії приведе до подвоєння дефіциту, якщо Реґен урядуватиме наступні чотири роки. Скритикував він Р. Реґена і за його похід проти абортів, за молитву в школах і за державну підтримку приватних шкіл.

Ентузіястичний відгук, що зустрів виступи Мондейла і Ферраро в індустріяльному містечку Меррил в Каліфорнії з населенням 9,500 людей, був контрастом до Ню Йорку, де парада в День Праці почалась повільно, але опісля розрослась у багатотисячний похід вулицями Манґеттену.

МАРКСИЗМ НЕ МАЄ МІСЦЯ В КАТОЛИЦЬКІЙ ТЕОЛОГІЇ — ЗАЯВЛЯЄ ВАТИКАН

Ватикан. — Ватикан, а згглядно сильна конґреґація для справ віри, головою якої є німецький кардинал Йозеф Рацінґер, опублікувала узгіднений з Папою Іваном Павлом II і підписаний ним документ під назвою: „Інструкція про деякі аспекти визвольної теології", у якому Римо-Католицька Церква займає виразне становище до комуністичної ідеології і доктрини, шкідливої, на думку римських теологів, для людства і розв'язки багатьох клясових проблем зокрема в Центральній Америці і в країнах так званого Третього світу.

В документі наголошується вирзно й недвозначно справу дисципліни і підпорядкованости духовних осіб і прицерковних інституцій Папі Римському і говориться про те, що деякі священики, прикриваючись так званою визвольною ідеологією і допомогою бідним, включаються активно в рухи спротиву контрольовані комуністами, які навіть Церкву хочуть підпорядкувати своїм ідеологічним цілям.

Спостерігачі і коментатори звертають увагу, що ця, вже згадувана „визвольна теологія", найсильніше закріпилась в країнах Латинської Америки, зокрема в Бразилії, частинно в Арґентині, Венесуелі, Нікараґуа та інших країнах, де ще й досі не переведено соціяльної реформи, не розпреділено лятифундії між селянами, не заведено порядку на відтинку соціо-медичної опіки тощо. Священики в Латинській Америці, не зважаючи на раніші перестороги Ватикану, включалися в ряди рухів спротиву, навіть не придивляючись хто і з якою метою ці рухи організував. Бразилія вела перед у цьому рухові і, правду кажучи, ієрархія Католицької Церкви в тій країні не могла дати собі сама ради. Тепер, коли появився офіційний документ Ватикану, місцеві єпископи мають принаймні на що покликатися, — кажуть церковні аналітики.

Вибух бомби в Монтреалі пов'язують з приїздом Папи

Монтреаль, Канада. — У понеділок, 3-го вересня ц.р., на центральній станції в Монтреалі, де концентрується 75 відсотків руху поїздів, які приїжджають з різних кінців Канади, вибухла великої сили розривна бомба в наслідок чого загинуло три особи, а 29 були поранені. Деякі поранені є в дуже тяжкому стані так, що число померших з причини вибуху може збільшитися. Деякі політичні спостерігачі не виключають можливости, що бомба, яка вибухла тиждень перед приїздом до цього міста Папи Івана Павла II, була пострахом і пересторогою для Святішого Отця, щоб він, евентуально, відклав свою візиту до Монтреалю.

Покищо поліція не має жадних конкретних мотивів хто, чому і з якою метою підклав бомбу. Поліція арештувала була одну людину, правдоподібно американського громадянина, але після 10-ох годин допитів, його звільнили. Не виключають, що бомбовий замах був подуманий як пострах для консерватистів перед кадандськими парляментарними виборами. Шеф монтреальської поліції Пол-Емілі Генрі заявив кореспондентам, що поліція не отримала перед вибухом жадних перестороґ. Бомба вибухла якраз у хвилині коли приблизно 150 осіб очікували на поїзд до Оттави.

Церковні речники заявили, що вибух бомби в Монтреалі не матиме жадного впливу на зміну програми відвідин Папи тим більше, що ніхто досі, включно з людиною, яка підклала бомбу в Монтреалі, не погрожував Папі і не перестерігав його проти поїздки до Канади, країни, яка майже кожного дня приймає високих церковних, політичних й інших діячів з багатьох країн світу.

ПАПА ВІДВІДАЄ УКЦЕРКВУ В КАНАДІ

Вінніпеґ. — „Тижневик" „Поступ" (ч. 31-32) інформує, що у вівторок, 17-го липня ц.р., у катедральній авдиторії свв. Володимира й Ольги у Вінніпеґу, відбулася інформативна зустріч Загального Комітету для відвідин Папи з нашими священиками і представниками наших парафій міста Вінніпеґу і околиці. Зі Загального Комітету були отці координатори та голови комісій: пасторальної, літургічної, пресової, фінансової, приміщень, транспорту, впорядчиків і сувенірів.

Засідання відкив і молитву провів ВПреосв. Митрополит Кир Максим. Координатор, представник римо-католицької Архидієцезії монс. В. Джеймісон представив членів Загального Комітету і подав ціль цієї інформативної зустрічі. Програмою вечора проводив координатор о. Михайло Буячок, представник української католицької Архиєпархії.

Кожний голова комісії подав звідомлення з пророб леної праці і подав пляни на майбутнє. Загальний Комітет зі всіма комісіями розпочав свою працю у вересні 1983 р. Головна канцелярія приміщується в будинку Ст. Боніфас шпиталю. Зі звідомлень комісій хочемо тут подати загальний начерк програми відвідин Папи Івана Павла II в Манітобі, в неділю, 16 вересня ц.р.

Святіший Отець прибуде з Торонта до Вінніпеґу, в неділю ранком, 16-го вересня, на військове летовище. З летовища проїжджатиме вулицями Мек-Филипс, Селкирк і МекҐреґор до катедри свв. Володимира й Ольги в годині 10:10 ранку. Біля катедри привітає Святішого Отця наш Митрополит Кир Максим, діти вручать Святішому Отцеві китицю рож, а хор дітей і молоді заспіває пісню. При дверях катедри Папу привітає хлібом і сіллю Теодор Баран, президент Крайової Управи Централі Українців Католиків Канади. Збірний український хор „Тисячоліття", під керуванням Юрія Гнатюка, відспіває кілька пісень, як „Велія слава", „Отче наш", „Сей день" і „Многая літа".

Митрополит Вінніпеґу і всієї Канади Кир Максим привітає Святішого Отця

Папа Іван Павло II

в імені всієї Української Католицької Церкви Канади.

Святіший Отець Папа Іван Павло II виголосить довшу проповідь по-українськи. Після цього поблагословить статую св. Володимира Великого для катедри з нагоди Ювілею 1000-річчя хрищення України та наріжний камінь (плиту) для нової церкви св. Анни. В катедральному храмі будуть присявними всі українські Владики Канади й Владика Митрополит Стефан і Єпископ Епархії св. о. Миколая Владика Іннокентій, ЧСВВ, із ЗСА, священики, сестри, диякони, представники організацій та представники парафій Вінніпеґської Митрополії. Буде багато кореспондентів преси, радіо державної телевізії Сі-Бі-Сі.

При виході з катедри Святішого Отця буде прощати піснями молодіжний катедральний хор „Тирса", під керуванням Вірляни Головки. На приватну молитву „Ангел Господній" поїде Папа до римо-католицької катедри Пречистої Діви Марії в центрі міста Вінніпеґу.

В Бирдс Гил Парку (20 кілометрів поза Вінніпеґом) по полудні відбудеться Понтифікальна Архиєрейська Служба Божа (Соборна) в спеціяльно збудованій святині т. зв. Степовій Базиліці. Перша частина Служби Божої від початку аж до читання Св. Євангелії включно буде в українській мові. Ту знову співатиме збірний хор „Тисячоліття" під дир. Ю. Гнатюка. Друга частина Служби Божої буде в англійській мові, а третя в мові французькій. Тут сподіваються 400 тисяч присутніх.

В год. 5:30 веч. Папа Іван Павло II виїде з Вінніпеґу до Едмонтону.

Я. СТАСИК РОЗПОВІДАЄ ПРО ЙОГО ПРАЦЮ СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ РОБІТНИКІВ

В Дітройті, в автомобільній індустрії, працює українець Ярослав Стасик, член професійної спілки автомобільних робітників — Юнії Юнайтед Авто Воркерс (UAW). Це одна із найбільших американських юній і в ній Ярослав Стасик став активним членом, двічі брав участь в юнійних конвенціях і нав'язав зв'язки з юнійними провідними діячами.

Ярославові Стасикові вдалось зацікавити юнійне робітництво україніською проблематикою; в цьому багато допомагав йому порадою і підтримкою бл. п. д-р Денис Квітковський. Про працю Ярослава Стасика „Свобода" вже писала в минулому, а про його теперішню діяльність і думки з її приводу він розповідає в статті-інтерв'ю, яку друкуємо нижче. Я. Стасик відвідав редакцію у вівторок, 28-го серпня, їдучи на Оселю ім. О. Ольжича для урочистих відзначувань 40-річчя геройської і мученичої смерти провідного діяча ОУН, великого поета і публіциста. Разом з Я. Стасиком до „Свободи" загостили його однодумець-побратим Павло Кочубей, робітник з Дітройту, та інж. Юрій Левченко, голова Українського Академічного Товариства „Зарево" в Дітройті. — Ред.

Під час відвідин у „Свободі" сидять (зліва): Ярослав Стасик, Павло Кочубей і інж. Юрій Левченко.

* * *

Питання: Українській громаді вже відомо, що Ви проробляєте певну роботу в користь української справи серед робітничої спілки. Чи могли б Ви дещо розказати про це?

Відповідь: Приблизно 15 років тому я почав звертати увагу на динамічну силу робітничих спілок у світі, а в Америці зокрема. Юнійний відділ-клітина, до якої належу, є ключовим відділом ЦентраліUAW в першу чергу тому, що тут робітники мусять мати освіту вищу від пересічної освіти робітництва. Коли я ближче познайомився з юнійними лідерами, то перше, що мене цікавило, — були їхні політичні погляди, а головно, чи ці лідери є, так сказати б, „червоної закраски", бо таку я мав тоді уяву про робітничі спілки. І коли я переконався, що так не є, я почав носитися з думкою познайомити робітничі кола, а головно їх лідерів, з українською проблематикою. Цими думками я поділився з бл. п. д-ром Д. Квітковським, який їх схвалив і сказав, що боротьбу з Совєтським Союзом треба починати від розкриття його брехні, якою часто-густо затуманене робітництво в світі.

Питання: Яку першу більшу акцію зроблено за посередництвом робітничої спілки?

Відповідь: Першою більшою акцією була пресконференція, яку підготовив д-р Денис Квітковський. Це припадало на часи руху шестидесятників в Україні. До цього часу я зумів піднайти багато приятелів серед юнійних лідерів, яким я доставляв всіляку літературу, отриману здебільша від „Смолоскипу". Підготовляючи таку пресконференцію, ми побоювалися, чи вона вдасться, бо, відомо, що американська преса та телебачення ставляться з байдужістю до українських проблем. Та розіслане повідомлення під наголоском „Юнія в обороні україніських політичних в'язнів" зробило своє. На пресконференцію прибули чотири юнійні лідери та кореспонденти від всіх місцевих станцій телебачення та від всієї преси. Три станції подавали двічі перебіг пресконференції, коментуючи її. Це був перший успіх, понад наші сподівання.

(Закінчення на ст. 4)

В АМЕРИЦІ

ОПИТИ ПОМІЖ УЧНЯМИ СЕРЕДНІХ шкіл в Ню Йорку стверджують, що вживання алькоголю і маріхуани у клясах куди частіше як куріння цигарет. Дослідження показали, що 15,7 відсотків дітей із десятої кляси подали, що курять цигаретки, 18,5 відсотків курять маріхуану, а 28,5 відсотків сказали, що п'ють алькоголь. 3,7 відсотків учнів сьомої кляси подали при дослідженні, що п'ють принаймні чотири „дрінки" тижнево.

СУДДЯ НА ЛОНҐ АЙЛЕНДІ, підля довгої надуми, дав дозвіл родині 43-літньої жінки, яка лежала вже два тижні в комі та не мала ніякої надії на поворот до здоров'я відлучити машини, які її держали при житті. Кілька годин після того померла.

„ГОЛОС АМЕРИКИ", що надає вістки і програми в 42 мовах, значно поліпшив свої технічні засоби, які до недавна були дуже перестарілі. Це сталося завдяки президентові Р. Реґенові, який часто підкреслював важливість подавати правду про ЗСА, де вона не доходить і допоміг, щоб Палата Репрезентантів схвалила 120 мільйонів допомоги для технічної поправи „Голосу Америки" із суми одного більйона долярів, що є плянований на ту ціль.

В СТЕЙТІ КОННЕКТІКАТ поширюється тепер мода на каварні, які, даючи напитки та перекуску, рівночасно пускають на екрані нові фільми. Відвідувачі уважають, що це витворює приємнішу атмосферу, як сидження в кінозалі, а ціна є навіть нижча як у любому кінотеатрі.

ДОСЛІДИ ЛІКАРІВ СТВЕРДИЛИ, що люди самітні, які переживають нервову напругу з приводу поганого родинного життя, фінансових клопотів чи невдоволення з праці, скоріше вмирають у перший рік після серцевої атаки, як ті, що мають довкола себе родину, або ведуть широке товариське життя. Досліди однак, також показали, що популярне переконання немов би люди, які дуже багато працюють і є нетерпеливі частіше дістають серцеві атаки, не находить оправдання.

НАУКОВІ ДОСЛІДНИКИ в університеті Стенфорду є здивовані великою кількістю чоловіків, які зголосилися для випробування нового ліку, що має збільшувати сексуальну активність. Спроби того ліку, який виробляють з кори дерева, що росте у Західній Африці на щурах і мавпах були дуже позитивні.

У СВІТІ

ДВА ІРАНСЬКІ ПІЛОТИ скерували полет свого бойового джета Ф-4 на іракське летовище в четвер, 30-го серпня, де їм було дано право політичного притулку . Цей літак іранський літак був першим, що шукав азилю в Іраку від часу, коли чотири роки тому почалася війна поміж Іраном і Іраком. Джет, американської продукції, приземлився на іракському летовищі чотири дні після того, як міністер турів й інформації в Іраку проголосив, що „Ірак готовий прийняти будьякий іранський літак".

ІЗРАЇЛЬСЬКЕ РАДІО повідомило у п'ятницю, 31-го серпня, що провідник Партії праці Шімон Перез і прем'єр-міністер Їцак Шамір, що очолює коаліцію Лікуд, дійшли до згоди у справі зформування уряду. Вони погодилися черґуватися на пості прем'єр-міністра в новому уряді. Спочатку буде прем'єр-міністром Ш. Перез, а після 25 місяців урядування він уступить своє місце Ї. Шамірові. Проте, колишній міністер оборони Аріел Шарон й інші провідні діячі коаліції Лікуд не погоджуються з цим рішенням і настоюють на тому, щоб Шамір був перший прем'єр-міністром. Укомплектування нового уряду утруднилося, як відомо, тим, що у загальних виборах які відбулися п'ять тижнів тому, ні Партія Праці, ані коаліція Лікуд не отримали вистачальної кількости місць, у парляменті, щоб могти окремо формувати новий уряд.

ЯК ПОВІДОМЛЯЮТЬ ЯПОНСЬКІ військові кола, совєтське головне військове командування в кінці цього, або на початку наступного року плянує включити нуклеарний літаконосець „Кіров" у склад далекосхідньої ескадри. Кораблі типу „Кіров" водотоннажністю 28 тонн, не мають собі рівних на Заході, бо американські літаконосці мають не більше 20 тонн водотоннажности (літаконосець „Лонг Біч" — 17.525 тонн і „Каліфорнія" — 10.450 тонн). „Кіров" озброєний 20-ма ракетами типу ССН-19, 12-ма протилетунськими ракетами САН-4 і одним протичовним ракетним устаткуванням ССН-14, та має на своєму борті три гелікоптери. Від липня 1980 року „Кіров" був у складі совєтської західньої фльоти.

16-го ВЕРЕСНЯ У ВАШІНҐТОНІ: СКАЖІМ НІ РОСІЙЩЕННЮ УКРАЇНИ, ТАК — УКРАЇНСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Могутній подвиг техніки

Від жовтня 1957 року, коли Совєтський Союз заскочив цілий світ випуском у космос свого „Спутніка" — досліджування космічного простору пішло стомилевими кроками вперед. У цій ділянці Америка „наздігнала і перегнала" Совєтський Союз і могла зачудувати світ, що перша людина американець Ніл Армстронґ проходжувався по місяці і разом із своїм компаньйоном Едвіном Олдрічом назбирав мішок каміння на місяці та привіз його для досліджування їх тут, на Землі. У популярному довіднику наведено під рубрикою „Космос" 49 різних летів у сферичний простір. Кожний з отих космічних кораблів мав свою назву — були совєтські „Востоки" і „Союзи', були американські „Меркури", „Джеміні", „Аполло", — останній вистрелено в космос могутньою ракетою — це черговий міжпростірний корабель „Дисковер" — „Винахідник". Кожний з тих летів мав на увазі якусь спеціяльну ціль, мав власну місію. Визнатися у цьому і зрозуміти ці місії можуть тільки фахівці. Сірі громадяни можуть тільки дивуватися і подивляти, як далеко зайшов геній людської винахідливости і якою невтомною є людська енерґія, щоб винаходити вічно щось нове, щось небувале й нечуване. Це діється не тільки в техніці, яка стала на послуги досліджування безкрайніх космічних просторів. Це діється, наприклад, також і в ділянці медицини, яка дійшла вже до того, що можна безнадійно хворим перещеплювати серце чи печінку недавно померлої іншої людини, — правда, це ще тільки експерименти.

Людський ум не знає меж для своїх шукань. Не має меж наука ні в якій ділянці. Давній вислів, що діється щось ,що навіть філософам не снилося", можна раз-у-раз застосовувати до якогось нового подвигу.Останній подвиг американської техніки — випуск „Експлорера" з шістьма членами залоги, між ними знову одна жінка (35-літня Джуді Резнік) мусить знову дивувати й імпонувати. Але насправді мало є таких, які розуміють всі ті технічні подробиці таких космічних кораблів і які всилі зрозуміти, як такий збудований людиною велетенський „Корабель" може кружляти довкола землі у віддалі від кількасот чи й кілька тисяч миль і після того докладно в даний день і дану годину й хвилину вернутися на Землю, — осісти на морських хвилях, де вже недалеко чекають на нього, щоб виловити з води всіх членів залоги, чи десь на пустині.

Можна тільки подивляти і віддавати поклін тим людям, які все це плянують і виконують.

Сірі люди не розуміють, що таке „космічна ляборaторія", або як це технічно можливо, щоби через сателітів передавати вістки на Землю. Але так само колись люди не розуміли, що таке телеграф і що таке телефон і тепер можна дивуватися, як члени служби безпеки вміють порозуміватися один з одним почерез „вокі-токі", апаратиками з бездротним телефоном.

Уряд Роналда Реґена прикладає особливо велику вагу космічним дослідам. Коли Президент в минулому тижні піддав ідею щоб в одному з найближчих летів у космічний простір взяв участь також один учитель без вишколу астронавта, то речник ліберальної професійної спілки вчителів глумливо відповів, що краще було б гроші на таку виправу дати на підвищення платні вчителям чи взагалі на шкільні потреби на Землі. Це яскравий доказ підходу людей великого і малого формату, підходу до речей великих і малих.

Подивляємо новий величавий подвиг американської техніки і разом з усіма членами родини залоги „Експлорера" та всім американським суспільством очікуємо щасливого повороту тих астронавтів на землю.

АФГАНСЬКІ ПОВСТАНСЬКІ групи почали відтягатися з прикордонного міста Пешавар, виконуючи наказ пакістанського уряду, щоб до п'ятниці, 31-го серпня, відтягнути від фронтової лінії боїв, головну квартиру повстанців. Пакістанський уряд занепокоївся збільшеною комуністичною інфільтрацією повстанських груп.

ВТЕЧА ВИСОКОГО УРЯДОВЦЯ міністерства справедливости Естонії до Швеції і право азилю, яке він і дружина отримали, поставила знову гостро питання, чому деякі із політичних втікачів дістають право побуту у західніх країнах Европи, а іншим їх відмовляють. Виглядає, немов скоріше таке право дістають високі комуністичні діячі, як люди, що є і завжди були проти комуністичного режиму.

ДЕРЖАВНА І ВИБОРЧА СИСТЕМА ЗСА

Роман С. Голіят

Цьогорічні вибори на президента З'єднаних Стейтів Америки, мабуть,будуть найцікавіші з усіх попередніх, бо як президент Роналд Вілсон Реґен у своїй промові на Республіканській конвенції зазначив, що завданням Республіканської партії є іти вгору, а не так, як демократичної — йти вниз. Пригляньмося ближче державній структурі в якій живемо. Ідеєю республіканців є надія, довір'я і ріст.

Дня 4-го липня 1776-го року Континентальний Конгрес проголосив Декларацію Незалежности від імені 13-ти стейтів. Найбільш ліберальну Конституцію й досьогодні передову в світі, ухвалено 17-го вересня 1787 року. 30-го квітня 1789 року склав присягу перший президент ЗСА — Джордж Вашінґтон.

Напочатку ЗСА творили лише союз держав (конфедерацію), а щойно пізніше — справжню союзну державу „федерал стейт". Союз держав є міжнародним об'єднанням поодиноких держав для ведення певних спільних політичних заходів, а союзна держава є одночасно і союзом окремих частин-територій і суспільною державою. Її правною підставою не є міжнародно-правний договір, а лише державно-правна Конституція. 50 держав (стейтів), членів цієї союзної держави є пов'язані між собою своєрідною децентралізаційною системою. В основному єднає їх одне: Президент, Верховний Суд, Конґрес, військо, монетарна система й центральне ведення закордонних справ. У багатьох інших справах, поодинокі держави (стейти) є автономні: вони самі здійснюють у цих справах державну владу.

Предметом державної влади ЗСА є згідно з постановою Конституції з 1787 року — „Де піпл оф де Юнайтед Стейтс", це значить: усе населення всіх американських держав (стейтів), які — кожна для себе — мають також державну форму правління. Під цим оглядом, Конституція ЗСА погоджується з наукою Монтеск'є: „Союзна держава повинна складатися з держав цієї самої природи, а саме республік".

Америка належить до категорії так званих репрезентативних республік, у яких обов'язує засада посередньої демократії. Народ виконує свою державну владу за посередництвом встановлених органів законодавства та судівництва. Законодонна влада лежить у руках Конґресу, який складається з Палати Репрезентантів і Сенату. Сенат складається із сенаторів, яких вибирає нарід на шість років, по двох з кожного стейту.

Членів Палати Репрезентантів вибирає населення поодиноких стейтів на протяг часу двох років, згідно з постановами дотичних крайових законодавств. Кожний конґресмен має право забирати голос у всіх справах, але не довше як одну годину. Сенатори, використовують необмежене право часу на обструкцію „філібастер" проти проєктів, які їм не подобаються. У таких справах звичайно приходить до компромісу.

Верховним керівником адміністративної влади є президент ЗСА, якого вибирають щочотири роки. Кандидат на президента мусить бути народжений у ЗСА, не молодший 35-ти років. Кандидати на президентів прив'язують велику вагу до виборчої кампанії, маючи нагоду безпосередньо зустрічатися з громадянами, переконувати їх про слушність своїх позицій і виборчої плятформи, яку схвалює конвенція однієї чи другої партії. Передвиборча кампанія і плятформа — дуже важливі. Ці передвиборчі конвенції є справжнім рушієм у політиці; вони є голосом і дією політичної партії. Активними членами партії є дуже малий відсоток населення, бо самі партії проявляють малу активність.

Остаточний вибір президента переводять електори; їх покликається згідно з постановами обов'язуючих законів. Це перестаріла форма, якої придержуються для традиції, бож на ділі вибирає президента народ, а не електори. Президент є головним командувачем усіх військових сил ЗСА, має право — при конституційнім співдіянні Сенату — підписувати договори з іншими державами та назначувати керівників відділів федерального Уряду та дипломатичних представників закордоном. Він дбає про правильне виконування законів, предкладає Конґресові різні законопроєкти, або сам з'являється з „Посланням про стан Унії" (звіт про політичний стан держави) чи з іншими справами.

Виповідження війни прислуговує виключно Конґресові. Безпосередній вплив президента на федеральне законодавство обмежується до принципіяльного права, успішність якого одначе можуть відкинути кваліфіковані ухвали більшости палат. Властива законодавча ініціятива належить до обидвох палат Конґресу, хоча посередньо адміністративні чинники мають немалий вплив, підготовляючи всі потрібні дані для нових законів.

Другий Конґрес ЗСА ухвалив 1792 року, що на випадок смерти президента, його уряд перебирає віцепрезидент, відтак президент сенату, а далі спікер Палати Репрезентантів, а недавно ще додано, що в цьому випадку ці пости може перебрати й державний секретар, а опісля інші секретарі Уряду.

У мирних часах, про всі найважливіші справи рішає Конґрес. Він вирішує всі справи більшістю голосів.

Суддейська влада лежить у руках незалежних суддів.

У кожній виборчій кампанії у ЗСА ведуть провід дві головні партії: Республіканська і Демократична — т. зв. двопартійна система ЗСА. Кожна партія виставляє список своїх кандидатів на сенаторів, конґресменів, міських і стейтових працівників. Кожного першого вівтірка, після першого понеділка місяця листопада, припадає день виборів, тобто — „Елекшен Дей".

Найновіша статистика ЗСА вказує, що до Америки на протязі її історії прибуло 17 мільйонів еміґрантів з різних країн світу, які залишили свої попередні країни з причин: релігійних й політичних переслідувань та економічних злиднів.

Обов'язком кожного громадянина ЗСА, в першу чергу нас, українців, є віддати свій голос на такого кандидата на президента ЗСА, який найкраще обізнаний з визвольними змаганнями українського народу.

Зустріч Владики Василя Г. Лостена з президентом Роналдом Реґеном у справі поінформування його про штучно викликаний голод в Україні Москвою в роках 1932-33, говорить про це, що цей Президент не боїться слухати й говорити про злочини Москви.

ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

СЕРЦЕВО-СУДИННІ ПРОБЛЕМИ

Д-р Ростислав Сочинський

Старіння — це природна життєва течія. З віком наше серце та кровоносні судини також страріються. Наше тіло робиться більш вражливе на такі недуги як серцевий удар, удар мозку (крововилив у мозок, або апоплексія), серцевий застій, чи високий тиск крови. Шанси захворіння на одну, чи більше з цих недомагань зростають з віком.

Не зважаючи на це, скільки нам років і який загальний стан нашого здоров'я, ми маємо можливість чимало зробити для забезпечення собі довшого, більш здорового і щасливішого життя.

Щоб осягнути цю мету ми повинні реґулярно, щонайменше раз у рік (навіть тоді, коли ми себе добре почуваємо) відвідувати лікаря для загальних оглядин і точно виконувати його приписи й поради, побудовані на підставі його довголітніх медичних студій і досвіду. Поруч з лікарською опікою ми повинні вивчати якнайкраще розуміння всього, що торкається серцево-судинних недуг: їх властивості, симптоми, можливості занедужання на них, способи їх розпізнавання і найважливіше — запобігання. Ці недуги, як сама назва показує, опановують серце та кровоносні судини. Вони спричиняють більше смертних випадків, як пістряк чи інші смертоносні недуги взяті разом. У ЗСА вмирає на них щоразу біля 800,000 людей, здебільша старшого віку.

Високе тиснення крови

На підвищений тиск крови (гіпертонію) хворіє біля 35 мільйонів мешканців Америки, багато з них у віці понад 55 років. Це тихе, але небезпечне та навіть смертоносне патологічне відхилення може довести до багатьох недуг, включно з недомаганням нирок. Певні чинники мають вплив на підвищення тиску крови, наприклад: розклад хемічних складників організму, емоції, надмірна вага тіла, віджвлення стравами багатими на натрій, складник соли тощо.

Щоб зрозуміти прикмети підвищеного тиснення крови, треба знати, як серце та кров'яні судини функціонують. Наше серце — це м'яз, який працює як помпа. Його ліва частина одержує з легенів кров і помпує її бючками (артеріями) до всіх частин тіла (до рук, ніг, до тулуба), постачаючи їх киснем й іншими поживними речовинами. Ця кров, позбувшись цих корисних, необхідних для життя, складників вертається потім до правої частини серця, яка помпує її через легеневі судини до легенів, де вона абсорбує кисень і тоді цей процес починається наново.

Сила, яку кров, що пливе кровоносними судинами, натискає на їхні стіни, це власне і є тиск крови. Помпувальна праця серця створює цю силу. Тиснення крови зміняється з хвилини на хвилину, залежно від діяльности нашого тіла в даному моменті. Наприклад,під час фізичного напруження, або духового хвилювання малі б'ючки (артерії), які відживляють тканину нашого організму, звужуються. Тоді серце мусить багато сильніше помпувати кров через ці звужені судини, що спричиняє підвищення кровотиснення. Під час відпочинку та відпруження тиск крови повертається до свого попереднього рівня.

У чому скривається небезпека підвищеного тиснення крови? Коли на протязі довшого часу воно безконтрольно бурлакує у нашому тілі, воно може викликати апоплексію, або послабити діяльність серця і нирок. Більшість людей, що скривають у собі гіпертонію, не мають ніяких симптомів. Часом появляються болі голови, запаморочення, втома або духове напруження, але це можуть бути ознаки інших недуг і недомагань. Щоб ствердити присутність високого тиснення, треба його змірити.

До цього служить апарат, знавий „сфіґмоманометром", який міряє два тиснення крови: 1. систолічне, себто тиснення в артеріях під час скорчення серцевого м'язу, коли він помпує кров і 2. діястолічне, коли серце відпочиває між двома ударами і наповнюється кров'ю для дальшого помпування. Нормальне тиснення крови у дорослих не сміє перевищати цифри 140 (систолічне) і 80 (діястолічне). Вищі цифри вважаються вже патологічними і вказують на потребу постійної лікарської опіки. Наш лікар може приписати віповідну дієту, позбавлену соли (натрію), порадити нам схуднути у випадку надмірної ваги тіла, покинути куреня, обмежити вжиток алкоголевих напитків та приписати нам відповідні ліки, які треба вживати, згідно з його інструкціями. Такого режиму ми часом мусимо дотримуватись до кінця нашого життя, але до нього легше можна достосуватись, чим брати на себе тягар лікування тяжких комплікацій, які може принести гіпертонія.

70-РІЧЧЯ ПЕРШОГО БОЮ УСС—ІВ У КАРПАТАХ

Богдан Остап'юк

(Маршрут першої сотні Василя Дідушка)

Після бою під Полтавою 1709 року почалася трагічна та сумна доба в історії нашого народу. Здавалося, що збройний виступ гетьмана Івана Мазепи проти відвічного ворога України — Москви, що закінчився невдачею, зупинить назавжди стремління нашого народу до відновлення самостійної, незалежної держави України. Але,на щастя, в душі народу жевріла віра про краще майбутнє та здобуття волі і незалежности. Цю віру у народі закріпив своїми могутніми кличами Т. Шевченко: „Вставайте, кайдани порвіте і вражою, злою кров'ю волю окропіте". „Борітеся, поборете, Вам Бог помагає, за вас сила, за вас воля і правда святая". І надійшла довгожданна хвиля, коли в 1924 році вибухла Перша світова війна між Австрією і Росією. Безмертні слова Шевченка запалали вогнями у серцях наших славних добровільців Усусусів і пірвала їх до бою проти ворога.

Дня 8-го серпня 1914 року видала Українська Головна Рада у Львові відозву до народу у справі творення Леґіону Усусів. Уже кілька днів після цього проголошення зібралися у Львові українські добровільці, які прибули сюди з усіх сторін галицької волости. Вони знайшли приміщення у двоповерховому домі Дяківської бурси, у підніжжі Святоюрської гори при вул. Петра Скарги, яка стала казармою новітнього українського війська. Першу сотню Усусів названо Дідушковою від імені сотника Василя Дідушка, австрійського резервового старшини та адвокатського кандидата. Сотня була поділена на чотири чоти, по 50 осіб у кожній. Кожного дня вранці вирушала сотня на військові вправи із бадьорою піснею:

„Ой з-за гори чорна хмара стала, то не хмара — московська навала!"

Сотня маршувала вул. Городецькою, а далі на Кайзервальд або на піскові поля на Янівське, де у прискореному темпі вивчала військове знання. Особовий склад сотні був у 75 відсотків із студентів університету, середньошкільників, членів пластових та стрілецьких організацій. У сотні панував сильний дух боротьби за волю України.

При кінці серпня 1914 року, коли російські війська зближалися до Львова, виїхала сотня Дідушка та інші частини стрільців до Стрия. Тут вже зібралися тисячі добровільшів Усусів. Усі вони спонтанно виявляли свою самостійницьку ідею, відмовляючись скласти присягу на вірність Австрії. Дідушкова сотня перша дала ініціятиву до тієї знаменної, історичної державницької маніфестації. Дня 4-го вересня 1914 року виїхала перша сотня Дідушка зі Стрия на Закарпаття і закватирувалася в українському селі Страбичеві. Російська армія, яка у той час зайняла цілу Галичину, зближалася до Бескиду. Австрійське вище командування зажадало від Усусів поставити йому до диспозиції найкраще вишколену та боєздатну сотню для оборони карпатського просмику Верецьке. Вибір впав на сотню Дідушка. Дня 10-го вересня 1914 року після полудня відмаршувала сотня на залізничну станцію Страбичів-Ґоронда, де вже стояв поїзд, готовий до від'їзду.

Сотня уставилась у довгу лаву. Тут з'явився начальник Усусів Михайло Галущинський, командант першого куреня д-р Михайло Волинець та інші стрілецькі старшини. Прийшли, щоб попрощатися з Дідушківцями від імені Бойової Ради та українського народу перед відходом на фронт. Прозвучала дзвінка команда сотника: „Перша сотня позір!" Перед фронтом сотні виступив М. Галущинський з короткою зворушливою промовою:

„Вам, першій сотні УСС, припала велика честь бути першим збройним відділом українського народу, що після битви під Полтавою 1709 року має станути до

Закінчення на 4.

БІЛЯ 200 ШКІЛ В СТЕЙТІ Ню Джерзі, в яких цього літа усунено азбест, ще не були після цього перевірені і не одержали остаточного дозволу відчинити свої двері для учнів у наступному тижні. Сумніваються, чи перевірка, яку мали провести урядники стейтового відділу навчання, закінчиться вчасно з уваги на надходячий довгий кінець тижня, і тому правдоподібно, школи не зможуть розпочати науку.

Зенон Городиський

ДО ІСТОРІЇ ПОВСТАННЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ

V.

Головою,створеної на Хустському Конгресі Центральної Народної Ради, був д-р Михайло Бращайко, але після прилучення Закарпаття до ЧСР карпато-українське національне життя очолив о. Августин Волошин, а в тому й Першу Центральну Руську Народну Раду (в противагу пізніше створеній москвофільській раді). Власне, ця Рада очолювала консолідовано всю карпато-українську національно-політичну боротьбу між двома світовими війнами й довела до створення Карпато-Української Держави в рамках перетвореної на федерацію ЧСР восени 1938 року. Прем'єром автономного уряду був о. шамб. д-р Августин Волошин. Після проголошення суверенности Карпато-Української Республіки 14-го березня 1939 року, прийняття її конституції Соймом чергового дня й вибору президентом Республіки о. А. Волошина, дотогочасний міністер Юліян Ревай був іменеваний прем'єром уряду й, очевидно, був створений уряд і т.д.

Даний Хустським Конгресом мандат Центральній Народній Раді був так глибобо шанований карпатоукраїнськими політиками, що для участи у виборах 12-го лютого 1939 року до Сойму Карпатської України кандидатів виставляла не Рада, а Українське Національне Об'єднання. В часі будівництва Карпато-Української Держави о. шамб. д-р Августин Волошин і надалі очолював Центральну Національну Раду Карпатської України, а його заступниками були Юліян Ревай, проф. Августин Штефан, д-р Михайло Бращайко, д-р Юлій Бращайко і Степан Клочурак; генеральним секретарем був д-р Микола Долинай, а провідними членами Президії були: Дмитро Німчук, Федір Ревай, д-р Степан Росоха, Іван Рогач, д-р Василь Івановчик, о. Дмитро Попович, Василь Приймак, Василь Свереняк, Іван Чобан, Іван Ґриґа і ін.

Прийнявши запрошення увійти у склад Всеукраїнської Національної Ради, президент А. Волошин уважав доцільнішим делеґувати на пост другого заступника голови ВУНРади свого заступника в особі проф. Августина Штефана, бо вважав, що йому, як священикові, було незручно входити у склад Президії ВУНРади майже на рівні з Митрополитом Андреєм Шептицьким. Зате запропонував, щоб Юліян Ревай очолив ресорт зовнішньої політики в Всеукраїнській Національній Раді.

Для ілюстрації документів того часу, які віддзеркалюють політичну атмосферу, друкуємо два документи, а саме: Плятформа Всеукраїнської Національної Ради та Комунікат Пресового Бюра Всеукраїнської Національної Ради.

Плятформа Всеукраїнської Національної Ради

1. Всеукраїнська Національна Рада метою своєю ставить всебічну і невідступну боротьбу за конечне створення Української Самостійної Соборної Держави.
2. Шлях цієї боротьби полягає в національній революції, тобто в революційно-визвольному зрушенні всього українського народу, при чому зрушення це не має визнавати політичних монопартій та їхніх претензій на монопольність у визвольній боротьбі.
3. Будучи чинником позапартійним, ВУНР рішуче стремить до міцного з'єднання революційно-визвольних українських сил при суворій умові, що сили ці остаточно позбавлені якихбудь шкідливих для української державности політичних впливів, і що вони не визнають жадного пріоритету якихбудь поза українських партій, осередків, і ведуть безкомпромісову боротьбу проти всяких окупантів.
4. ВУНР стоїть на засаді народовладности з переходовим етапом найбільш двох років чинности Революційного Парляменту скликаного ВУНР. Спосіб і характер керування українською державою остаточно визначить Всенародний Парлямент, члени якого обираються загальним, рівним, прямим, таємним і безпосереднім голосування. Судову владу в Українській Державі має незалежне судівництво.
5. Свою акцію репрезентанта істотних прагнень українського народу ВУНР переводить як в середині України, так і за кордоном.
6. В стосунках з іншими народами ВУНР визнає за кожним народом право на його повне політичне і державно-економічне самовизначення на його етнографічній території.
7. Національним меншостям в Українській Державі ВУНР передбачає забезпечення цілковитої громадянської свободи й рівности, якщо ці громадяни незаперечно будуть підпорядковуватися зобов'язуючим в українській державі законам і працюватимуть.
8. В земельному, промисловому й ремісничому питаннях ВУНР додержується засад приватної власности і докладніше їхнє розвязання покладає на Всенародний Парлямент.
9. ВУНР визнає право громадянина української держави на свободу релігії, думки й слова,а також право на освіту, соціяльне забезпечення, охорону здоровля та особистого майна.
10. Кожного громадянина української держави зобов'язується до праці, до служби в Українській Армії й до беззастережного виконання всіх національних державних обов'язків.

Серпень, 1944 Всеукраїнська-Національна Рада.

Комунікат Пресового Бюра Всеукраїнської Національної Ради

Дня 22-го квітня 1944 року у Львові уповноважені чинники Української Національної Ради в Києві, створеної в дні 5 жовтня 1941 р. та по відході большевиків. найвидатнішими представниками української громадськости, Української Національної Ради, створеної літом 1941 року Української Національної Ради Карпатської України, що від революційних подій 1918 року через події 1938-1939 рр. виявила себе найтривалішим і найістотнішим представником прагнень українців Карпатської України, — покликали до життя Всеукраїнську Національну Раду (в скороченні ВУНР).

(Продовження буде)

ЗВЕРНЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

УКРАЇНЦІ!

Підтримайте законопроєкт ч. 4459, що його внесли 60 конґресменів. Цей закон створить Комісію, оплачувану державними фондами, для дослідження причин і наслідків голокосту в Україні в 1932-33 роках.

Організація — Американці в Обороні Людських Прав в Україні (АОЛПУ) — започаткувала масову акцію листами до американських законодавців у цій справі. Включіться в це діло. Ваша фінансова, або активна участь необхідна.

Посилайте Ваші пожертви та звертайтеся за інформаціями до:

AMERICANS FOR HUMAN RIGHTS IN UKRAINE
43 Midland Place ■ Newark, N.J. 07106

1-ий Український Федеральний Щадничий Банк

„ПЕВНІСТЬ"

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

в середу, 12-го вересня 1984 р., о год. 7-ій веч.
в Авдиторії Дому СУМ
2457 West Chicago Avenue, Chicago, Illinois 60622
Проситься всіх Членів взяти участь у цих Зборах!

БІЛЯНС
на день 31-го травня 1984р.

АКТИВИ:

Позики реальностеві	$ 58,088,754
Позики забезпечені вкладами	1,201,044
Позики на направу домів	529,638
Інші позики	282,817
Вклад до Федерального Банку	504,000
Готівка	860,638
Державні й інші інвестиції	28,389,893
Будинок, земля, устаткування	747,064
Посолість у Берінґтон	162,039
Посілість у Ролінґ Медовс і Чикаґо (під будову).	305,000
Наперед заплачені рахунки	14,249
Інші посілості	88,166
Разом активи	$ 91,173,302

ПАСИВИ:

Вклади	$79,970,371
Вплати на покриття податків	887,801
Федеральний Банк - позика	2,745,000
Містові морґеджі	1,507,140
Видатки до заплачення	687,114
Нарахована дивіденда на Сертифікатах	530,000
Резерва й нерозділений дохід	4,845,876
Разом пасиви	$ 91,173,302

Д-р Юліян Е. Куляс в.р. Президент
Дмитро Баґрій в.р. Секретар
Д-р Павло Надзікевич в.р. Голова Дирекції

1st SECURITY FEDERAL SAVINGS BANK
936 N. Western Avenue, Chicago, Illinois 60622
2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Illinois 60008

ТУРЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ притримала на летовищі в Істамбулі американського туриста і відібрала від нього пробки, клею, дерева, кілків та інших частин з „корабля Ноя". Йому закидають нелеґальну діяльність в Туреччині і перевіз недозволених речей, хоч жадний закон не говорить про заборону знахідок. Численні західні дослідники стараються тепер отримати дозвіл від турецького уряду займатися розслідуванням унікальної знахідки — величезного корабля старовинного походження, який нібито мавби бути кораблем Ноя.

Думки і враження після 23-ої Олімпіяди

Керівник Танцювального ансамблю „Туман" біля зачарованої українськими танцюристами поліціянтки під час Олімпіяди в Лос Анджелесі.

Коли погас цьогорічний олімпійський вогонь над Колізеєм в Лос Анджелесі і коли погасли останні фейєверки, мимохіть багатьох із лосанджелівців огорнув своєрідний жаль за днями великих змагань, а також і за днями своєрідної міжнародної метушні, поспіху та очікувань.

Одначе, всупереч усій логіці, Лос Анджелес, не дивлячись на офіційне закінчення олімпійських змагань, ще й досьогодні живе Олімпіядою, переживає солодкі моменти змагань, коли наші американські атлети та змагуни і змагунки так впевнено і сміливо здобували золоті чи срібні медалі й коли їх вшановувано своїми і чужими за їх успіхи та в їх честь і честь країни лунали мелодійні звуки ніким не упокореного державного славня ЗСА, що викликало невимушені щирі сльозини зворушення та національної гордости.

Ось перед нами, оті найздоровші та свідомі свого завдання та обов'язку перед нацією молоді сини і доньки країни. Вони не заломуються у перших моментах неуспіху, але йдуть вперед до мети. Вони здобувають медалі за медалями. Вони найяскравіше віддзеркалені на здається, ще півдитині, вродливій чемпіонці гімнастики завзятій Мері Лу Реттон, якій кілька разів у розчаруванні оченятка наливались слізьми, одначе, вона переборола зневіру і бігла впевнено до мети. Її сила волі і свідомість духу перемогли і вона „перебрала славу" від гльорифікованої румунської чемпіонки Катерини Шабо, а з тим і від славної чемпіонки Наді Команечі.

Лос Анджелес і його мешканці, ті, що були присутні на змаганнях, чи ті, що стежили за їх перебігом на телебаченні, неначе прокинулись до нового життя, наповнилися відродженим патріотизмом та вірою в себе і свою націю. Цей несподіваний феномен чи метаморфозу вдалося вже відчути з перших хвилин естафетного передавання з рук до рук олімпійського смолоскипу, відколи його взяли в руки на цьому континенті.

Це патріотичне зворушення кріпшало з кожною хвилиною і дійшло своїх вершин у олімпійському Колізеї, який вже вдруге зустрічав олімпійських змагунів і гостей. Лос Анджелес ще й сьогодні живе олімпіядою і не має бажання забути про неї так скоро, як це бувало не раз з іншими святкуваннями, включно з святкуванням 200-річчя незалежности ЗСА в 1976 році.

Доказом продовження олімпійських відзначувань є залишення до кінця року, або й довше удекорувань олімпійського Колізею, а також і олімпійських прапорів, які ще й досьогодні удекоровують вулиці і доми міста. Міжнародні гості в більшості не збираються покидати Лос Анджелесу, відвідують його крамниці та культурні установи, включно з розваговими, якими є „Дисниленд", „Нотс-Бері Фарм", „Марінленд" та інші. Отож, хвилевий дещо панічний настрій наших підприємців та власників крамниць, який огорнув їх в перших днях Олімпіяди, з приводу незадовільного обороту, розвіявся у ці дні, і гості з-поза Америки і Каліфорнії не тільки зацікавленні в місцевих товарах, але вже майже викупили усі олімпійські сувеніри, якими був переповнений Лос Анджелес. Радо купують й інші американські вироби.

Післяолімпійські дні у Лос Анджелесі особливо відзначуються активністю нового ентузіязму, а саме: великим зростом колекціонерів олімпійських сувенірних металевих значків чи „брошок". Щоденно від години 11-ої ранку до 2-ої пополудні у ґрандіознім „Бродвей-Пляза" відбуваються „обміни" чи торги поміж колекціонерами олімпійських сувенірних „значків", які протягом тижня зросли ціною до небувалого рівня. Поміж сувенірними „відзнаками" останньої олімпіяди ви зможете набути (за досить високу ціну) „відзнаки" попередніх олімпіяд включно з берлінською та московською.

І коли спостерігати за невгасаючим оновленим патріотизмом американського населення, ми запитуємо себе: чи і ми належно використали ці олімпійські дні? Чи ми гідно заманіфестували нас, помимо того, що українським атлетам та змагунам не дозволено взяти участь в 23-ій Олімпіяді?

Коротко підсумовуючи нашу українську активність в цих днях, ми можемо сміло сказати: так, ми використали цю нагоду, в найкращий спосіб та в міру усіх наших можливостей. І не залежно від того, чи ми мали змогу заманіфестувати себе у походах перед совєтськими урядовими представниками чи трафаретним пікетуванням, чи в інших формах, наша спільнота дала себе пізнати в ці дні багатьом представникам інших країн вільного світу з представниками червоного Китаю, Румунії та Югославії, отих незалежних від московської імперії червоних країн.

Хіба ж не найбільш переконливим та незаперечливим для нашої самобутности були наші мистецькі хорові та танцювальні виступи перед відкриттям Олімпіяди біля Колізею? Ми ж тоді мали не лише змогу показати багатотисячній міжнародній публіці шедеври українського мистецтва, але також і сказати слова правди про Україну, її народ, культуру. Парадоксальним явищем була відсутність на самій Олімпіяді змагунів п'ятдесятимільйонової української нації та запрошення лише українців з з їх одинокими національно-мистецькими виступами перед відкриттям цьогорічної Олімпіяди.

Не лише в цей день відбулися наші успішні мистецькі виступи біля Колізею, але відбувалися вони протягом олімпійських днів. Кульмінаційним закінченням їх був виступ нашого славного віртуоза-бандуриста з Австралії, молодого Віктора Мішалова, прецизна майстерність якого полонила душу і увагу усіх. Його виступ з нашим професійним козацьким танцювальним ансамблем „Туман" на чолі з талановитим керівником та хореографом Ґастоном Монтеро, рівнож заворожили своєю майстерністю увагу тисячних гостей, які, здавалося, зволікали якнайдовше свій вхід на змагання в Колезії, що було свідоцтвом нашого повного національного успіху. Не дивлячись на заборону олімпійського комітету розповсюджувати біля Олімпійських Ігрищ всілякі матеріяли і політично-пропагандивні летючки, нам і там вдалося роздати велику кількість наших брошурок під назвою „Переслідування України" та інших, якими зацікавилися не лише гості країн вільного світу, але також і червоного Китаю, кореспонденти та репортери, прихильно відзиваючись про наші незалежницькі державницькі змагання з Москвою.

Ми не творимо зайвих ілюзій про те, що мистецтвом чи інформативними брошурками ми прихилимо світову опінію в наш бік. Одначе, наше завзяття, наша зкоординованість, послідовність та прямолінійність, а також наша принциповість, яку кожний відчув в ці дні, створили серед чужинців пошану до нас і України та виразно окреслювали нас як достойну зрілу націю, а не якусь там „рашен провінс". Крім нашої мистецької олімпійської активности великі досяги в інформативній ділянці дали нам представники „Смолоскипу", численні виступи яких на місцевих каналах телебачення та радіо укоронувалися пресовою конференцією, яка увінчалася повним та несподіваним успіхом, про що вже була мова в попередніх числах „Свободи", та після якої майже всюди ще й досьогодні продовжуються палкі дискусії.

Ну, і, безумовно, українська громада Лос Анджелесу вітала в ці дні нашу сумівську молодь, яка прибула сюди зі всіх країн вільного світу на 3-ій Світовий Зліт Спілки Української Молоді. Наша сумівська молодь з перших днів в Лос Анджелесі увійшла в тісний контакт з „Коаліцією Народів Вільної Олімпіяди", до якої, в першу чергу, входили: литовці, латвійці, естонці, афганістанці та в'єтнамці, та які естафетою пронесли „Смолоскип Вільної Олімпіяди" з Торонто в Канаді під Колізей у Лос Анджелесі, звідкіль разом з нашою сумівською молоддю перенесли цей символічний горіючий смолоскип до „сіті гол" цієї каліфорнійської метрополії.

Головним промовцем біля міського ратуша був відомий литовський провідний діяч д-р Антон Мазейка, який виголосив палке слово, підкресливши, що „Вільна Олімпіяда здійсниться лише тоді, коли участь у ній візьмуть усі сьогодні поневолені комуністичною диктатурою і свавіллям народи", та що без вільної України немає вільної Олімпіяди. Цей знаменний „Біг Волі" зі смолоскипом відбувся 25-го липня, після чого „смолоскип волі" передано учасникам Спілки Української Молоді, який урочисто був піднесений на віддкритті Злету у сумівській оселі.

Окрім того, об'єднаний сумівський хор під кермою запрошеного ними маестра-Володимира Божика в суботу, 11-го серпня, на великій сцені біля Колізею, мав свій успішний мистецький виступ. Окрім їхньої щоденної активности, до якої входили роздавання летючок та „олімпійських" прапорців, символізуючих участь українських вільних змагунів, під час чого було навіть заарештовано на декілька хвилин двох наших сумівок, які намагалися увійти до Колізею слід згадати незабутню щоденну сценку біля Колізею, імпровізовану сумівцями, яка зображувала українського олімпійського атлета в „клітці" на колесах, яку охороняв та „попихав" перед себе „ведмідь" зі серпом і молотом. Ця вдала імпровізація зацікавила великі маси учасників Олімпіяди, і, не дивлячись на офіційну заборону політичних демонстрацій біля Колізею, на превелике диво, поліція не лише що не зупинила наших зіпрілих в гарячі днів завзятих сумівських „акторів", але допомагала їм, даючи вільну дорогу.

Отож, як бачимо, наша активна участь під час Олімпіяди була уміло проведена і, безумовно, продуктивна. Всі ми в ці дні розуміли свій священний обов'язок перед Україною і хоч окремими шляхами та різними методами йшли до однієї священної мети, що нам увінчалося успіхами.

Передолімпійські дещо панічні передбачування деяких песимістично настроєних „віщунів-експертів" про можливість неуспіху Олімпіяди з огляду на бойкот її совєтами та їх слухняних сателітів, не здійснилися. А також і не збулися всілякі „передбачувані" терористичні акти, на які, щоправда, спокійно очікувала наша служба порядку і охорони, будучи відповідно приготованою. Олімпіяда розбудила здорові патріотичні почування населення країни та наповнила гордістю усіх. Молоді чемпіони-атлети своїми рясними перемогами на олімпійських стадіонах відновили віру в себе багатьох дещо зневірених в перемозі горожан та стали світлим приміром як перемагати.

Совєтський бойкот Олімпіяди не лише що не захитав, але скріпив її несподівано та підірвав повагу до СССР численних її учасників, які прибули сюди з усіх країн. Лос Анджелес і його мешканці всупереч совєтській пропаганді, задемонстував свою щиру гостинність та повагу до гостей, що засвідчено дуже малим відсотком (в порівнянні до передолімпійського періоду) злочинств, взірцевим порядком на вулицях міста та доступними цінами помешкань, харчів й інших публічних услуг, чого попердньо так всі боялися.

Наші передбачування про неможливість пропагандивно-інформативної дії з огляду на „сувору" заборону, рівнож не здійснилися. Ми мали змогу донести тисячам олімпійських гостей слова правди про Україну і наші священні змагання, можливо ефективніше, через відсутність совєтських атлетів на Олімпіяді, ніж з їхньою присутністю. А це тому, що своїм бойкотом совєти викликали до них обурення та жаль навіть у тих, хто ще до останньої хвилини надіявся на їхню участь у ній.

Тому не дивно, що всі ті гості на Олімпіяді, з ким мені довелося зустрічатися в цих днях, виявляли щире зацікавлення нами і нашими змаганнями за вільну Україну та свою солідарність. І, як це не дивно, одначе, ще раз підкреслимо і пригадаємо оцей великий вплив на мільйони молоденької чемпіонки гімнастики Мері Лу Реттон. Вона своєю твердою вірою в перемогу та небуденною завзятістю відновила віру в непереможну силу духу людини. Вона нагороджена Богом якоюсь таємничою харизматичною силою, стала прикладом та дороговказом американській молоді і всім, включно з нами. Тому що передумовою кожної успішної перемоги є тверда незахитана віра та зосередження енергії в напрямку наміченої мети.

І хоч олімпійський вогонь погас над Колізеєм, ми всі відчуваємо та ще довго будемо відчувати дні 23-ої Олімпіяди у Лос Анджелесі, тому що у тих днях країна і ми збагатилися новим досвідом, новими почуваннями та новими надіями і вірою в нас. Коли вповні оцінимо себе, оцінять нас інші. Не очікуймо „сприятливих нагод", але творімо їх самі, так, як ми їх створили в пропам'ятних днях 23-ої Олімпіяди.

Д-р Святополк Шумський

МАЙНО ПОМЕРШОГО мультимільйонера Говарда Гюса буде розділене між спадкоємцями скорше, ніж цього сподівалися, тому, що стейти Тексас і Каліфорнія погодилися щодо висоти податків, які мають бути заплачені від усього майна.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ Ню Йорк Маріо Квомо покликав на свого комішенера для охорони людських прав Даґлеса Вайта, який був помічником посадника Едварда Кача. Він був у Е. Кача працівником в бюрі праці, а тепер перейшов до губернатора на місце К. МекКолла. Цей останній, як здогадувалися його приятелі, зрезиґнував зі свого посту тому, що був розчарований малим проґресом у справах людських прав в адміністрації стейту Ню Йорк.

АРНУЛЬФО МАНТОЯ МАРАДІЯҐА, 35-річний гондурець, який з комуністичного перейшов тепер у демократичний табір і виявив багато таємниць каже, що він і багато його друзів з Гондурасу, Ель Сальвадору й інших латиноамериканських країн, переходять військовий вишкіл у двох таборах: на Кубі і в Нікараґуа, звідки їх розсилають до місць призначення, переважно до їхніх країн для пожвавлення антиурядової активности і орґанізування партизанської боротьби. Марадіяґа виступав на пресовій конференції, влаштованій військовим командуванням Гондурасу для місцевих і закордонних кореспондентів. Він підкреслив, що кубинські і нікараґуанські активсти різними способами приманюють молодих хлопців і дівчат вступати до їхнього руху спротиву, обіцяючи їм всякі привілеї після перемоги комуністичної над капіталістичною системою.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ УРЯД перший раз признався публічно, що на французькому кораблі, який плив до совєтського порту в Ризі з дуже небезпечним вантажем радіоактивним ураном, знаходився також дуже шкідливий для оточення і організму людини хемікалій, потрібний для нуклеарних генераторів. Покищо цей матеріял лежить у щільних бочілках на дні моря, але французькі і бельгійські чинники домовилися, що його першого слід витягнути при допомозі водолазів і примістити у безпечне місце, щоб не сталася катастрофа, яка може викликати сильну реакцію у світі і започаткувати нові антинуклеарні демонстрації на европейському континенті.

ПРЕЗИДЕНТ ЄГИПТУ ГОСНІ МУБАРАК особисто очолював жалібний похід на похоронах першого єгипетського президента ген. Магоммеда Наґіба, який помер минулого вівтірка, 28-го серпня ц.р., на 83-му році життя. Наґіб був батьком антимонархістичної революції і належав до когорти старшин, які повалили старий монархістичний уряд і встановили конституційне управління в Єгипті. Він був тим старшиною, який особисто заявив останньому королеві Єгипту Фарукові, що він повинен покинути країну для добра єгипетського народу і зупинення непотрібного кровопролиття.

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

ІВАНКИ МИГАЛЬ

КОЛИШНЬОЇ СОЛІСТКИ КАНАДСЬКОЇ, МЕТРОПОЛІТАЛЬНОЇ ТА ІНШИХ ОПЕР

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

у вівторок, 18-го вересня 1984 року

В ЦЕРКВАХ:

Преображення Господнього, Тандер Бей, Онт., Канада;
Чесного Хреста, Тандер Бей, Онт., Канада;
Катедра свв. Володимира й Ольги, Вінніпеґ, Ман., Канада;
Св. о. Миколая, Едмонтон, Алта., Канада;
Св. Димитрія, Вестон — Тотонто, Онт., Канада;
Св. о. Миколая, Гамілтон, Онт., Канада;
Успіння Пресвятої Богородиці, Міссіссауґа, Онт., Канада;
Успіння Пресвятої Богородиці, Монтреаль, Квіб., Канада;
Св. Священомученика Йосафата, Трентон, Н. Дж., ЗСА;
Святих Володимира й Ольги, Чикаґо, Ілл., ЗСА;
Св. Юра, Ню Йорк, Н. Й., ЗСА;
Непорочної Діви Марії, Люрд, Франція;
Українська Католицька Катедра, Париж, Франція (Неділя, 23-го вересня 1984).

Рідних, Друзів і Знайомих просимо про молитви в цей день.

ГРИГОРІЙ МИГАЛЬ — батько
НАДІЯ МИГАЛЬ-ІВАНЮТА — сестра з чоловіком ЯРОСЛАВОМ

Ділимося сумною вісткою, що на 57-му році життя, 24-го липня 1984 р. відійшов у Вічність

бл. п.

ВАСИЛЬ ГРУБЯК

Горем прибиті залишені:
ДРУЖИНА і четверо ДІТЕЙ у Девідсонвілл, Мд.
брати:
ІВАН в Англії
МИХАЙЛО в Гамбурґу, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Українським Громадянством, що 16-го серпня 1984 р. в Кергонксоні, Н. Й., ненадійно, відійшов у Вічність наш Співмешканець

бл. п.

ПИЛИП ОПРИСК

член Управи та довголітній Голова Української Оселі „ЗОЛОТА ОСІНЬ" в Кергонксоні.

ПАНАХИДА відправилась в дні 19-го серпня 1984 р. в місцевому похоронному заведенні, а СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ відбулись в дні 20-го серпня 1984 р. в українській католицькій церкві Пресв. Трійці в Кергонксоні, відправлені о. д-ром Богданом Волошином. Тлінні Останки зложені на цвинтарі Св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Опечаленій Дружині та всій Родині сердечні вислови співчуття складає —

Управа Української Оселі „Золота Осінь"

В СУБОТУ, 1-ГО ВЕРЕСНЯ, ц.р., розпочнеться в трьох дільницях Ню Йорку, а саме: в Брукліні, Квінсі і Стетен Айленді, новий спосіб телефонування. Від цього дня треба буде, телефонуючи на далеку віддаль перед числом накручувати число 718, а не 212, як було досі і як ще залишається далі для міста Ню Йорку.

В ДЕЛЛАСІ ЗААРЕШТУВАЛИ дев'ять іранців, які мали буцім то плянувати цілий ряд атентатів під час республіканської конвенції. Їх заарештували ще перед тим, як вони могли виконати свої заміри, і Еф-Бі-Ай подала про це до публічного відома, щойно тепер, коли їх вже звільнили з тюрми.

Сьомий Фестиваль Живого Слова шкіл Онтаріо, Канада

Учні українських шкіл на Фестивалі Живого Слова.

За традицією вже Фестиваль Живого Слова відбувся в останню суботу і неділю травня, 26-го і 27-го, в приміщенні школи св. Софії в Міссасаґа біля Торонто. До участи запрошено всі рівні нашого шкільництва, від садочків до курсів українознавства, у ділянках деклямації, рецитацій, інсценізацій, інструментально-вокальних виступів та інших.

У фестивалі взяло участь 14 шкіл приблизно 500 осіб включно з учителями, батьками і гостями. Цього року ФЖС присвячено пам'яті великого майстра живого слова Олександра Олеся, у 40-річчя його смерти. Згідно з цим, фестиваль проходив під гаслом „Живи, Україно, живи для краси...", (із його відомого твору „Пісня"). Патрона вшановано також спеціяльним жетоном, із відповідним написом і портретом О. Олеся, що його вручено всім учасникам фестивалю.

Відкриваючи цей сьомий вже з черги ФЖС, організований Комісією Шкільництва КУК Ради Онтаріо, д-р Е. Рослицький коротко з'ясував суть фестивалів і ролю учителів, батьків та церковних і громадських організацій у збереженні і розвитку нашої мови і культури на цьому континенті в атмосфері, повній свободи, яку ми як слід не доцінюємо, для забезпечення свого тут буття, волі і свободи, якими так дорожив, нехтуючи „судом" і „ланцюгами" Олександер Олесь, пишучи:

...До суду тебе не скують ланцюги,
І руки не скрутять ворожі"

Фестивалем вміло вела впродовж двох днів красномовна і енерґійна Д. Рицицька; совісно виконувало свою нелегку працю жюрі в складі: А. Барабаш, І. Боднарчук, , О. Глібович, Т. Горохович, І. Зельська, О. Ковалик, В. Постоловський, С. Федчук і П. Цехош.

Слід зазначити, що загальний рівень виступів значно піднісся за останніх кілька років, так що жюрі з вдоволенням нагородило більше число учасників золотими грамотами, ніж попедніми роками. Це було б відрадним явищем, якщо б не те, що загальне число учасників від ранніх „анкастерських часів" зменшилось на 20-25 відсотків.

Причини цього різні. Дехто з батьків та учителів вважають „відкривання котеджів" чи „балі ґрадуантів" справами першої ваги, не зважаючи на повторювані вже від років звернення і пригадки КШ зарезервувати останні суботу і неділю травня на ФЖС та активну в ньому участь.

ФЖС має велику психологічно-виховну вартість, це глибоке і сильне джерело стимулу для учнів, батьків та учителів, це форум для самовиявлення і порівняння себе із іншими учнями, батьками, учителями і школами, а зокрема в теперішній, поважно ускладнений, якщо не загрожуючий час для нашого рідношкільництва і рідної мови.

Конче відзначити також успішність робітень книжки вишивки, писанки і кераміки, якими вели Е. Боднарчук, М. Трофим—Тарнавецька, О. Лещук і Г. Рослицька, відносно. Вони зваблювали до себе усіх учнів, без огляду на вік, та давали дітворі нагоду не тільки бути в прямому активному контакті з рідним мистецтвом, але також і засвоїти собі дещо з „мистецької мови", за що кер і вникам належиться признання і подяка.

Приємно згадати, що голова новоствореного Відділу КУК у Міссісаґа Н. Іванчук поцікавився фестивалем та особисто привітав учасників, бажаючи найкращих успіхів,

На фінальний концерт, т. зв. „найкращих із найкращих" загостили голови КУК Онтаріо д-р П. Глібович, та Централі КУК І. Новосад. Обидва щиро вітали усіх учасників фестивалю, наголошуючи його важливість для нашого рідношкільництва та українців Канади взагалі, висловлюючи також признання Комісії Шкільництва за великий вклад праці.

Дякуючи за привіти і признання голова КШ вручив їм фестивальні жетони. Під час церемонії вручування учасникам золотих, срібних і бронзових грамот зі словом виступила голова жюрі мґр Т. Горіхович, апелюючи до учнів, батьків та вчителів дорожити рідною мовою, плекати її і розвивали для загальноукраїнського збереження в Канаді.

За організування та успішність ФЖС належиться признання членам Комісії Шкільництва КУК Онтаріо, до якої входять: д-р Е. Рослицький, голова; І. Боднарчук містоголова, та мґр Т. Горохович, мґр І. Кузів, О. Ковалик, І. Лещишин, З. Маєвська, В. Логин та М. Трофим—Тарнавецька.

Окрема подяка належиться О. Сушко за розмалювання портерту О. Олеся, М. Трофим-Тарнавецькій за оформлення гасла фестивалю, Н. Луців за прихильність до влаштування ФЖС в школі св. Софії, та п-ву М. Коваликів за буфет.

Е. Б. Г. Р.

КОЛИШНІЙ ПРОФЕСОР університету Нотр Дайм заскаржила університет до суду за те, що їй не продовжили контракту з приводу її жидівського походження і тому що вона має понад сорок років.

Я. Стасик...

(Закінчення зі ст. 1)

Питання: Ви брали двічі участь на конвенціях UAW. Чи не могли б Ви дещо розказати про Вашу працю на тих конвенціях?

Відповідь: Так, я їздив двічі на такі конвенції UAW і вони залишаться назавжди в моїй пам'яті. Здаючи собі справу, що я один мусітиму робити всі рішення на самій конвенції, я довго до цього піготовлявся. Отримавши адресар відділів юнії, я розіслав до них відозви, резолюції та інші матеріяли, які ми приготовили з д-ром Д. Квітковським. Я мусів також включитися в передвиборчу акцію для вибору делеґатів, які охоче підтримували мене в моїй праці. Ці дві конвенції відбувалися в Лос Анджелесі, тому треба було мені поробити зв'язки з тамошньою українською громадою, щоб отримати від неї допомогу. Таку допомогу я мав, голов но від відомого політичного і громадського діяча, члена СКВУ, Миколи Новака, та від місцевого отця пароха Української Православної Церкви, який став дійсним рушієм під час конвенції.

Через старання своїх знайомих у юнії і на домагання мого відділу, централя приділила для українців репрезентативний стіл, при якому постійно хтось був для зв'язку, роздаючи всіляку літературу, збираючи підписи під петиціями тощо. Участь у конвенції брало п'ять тисяч делеґатів і стільки ж гостей. Багато з них вперше почули і познайомились з Україною.

Друга конвенція була ще більш успішною, бо мої друзі і приятелі добились того, що Екзекутива Централі, на чолі із президентом Вудкак-Фрейзером, дала згоду на півгодинний відчит про украніський рух в Україні. Крім цього пані Трембул, від Міжнародної Амнестії більшу частину своєї доповіді присвятила українській тематиці. Кінцевий виступ отця-пароха УАПЦ делеґати привітали овацією, як нікого іншого. Репортаж про конвенцію друкувався у свій час на сторінках „Свободи", а про діяльність українців на цій конвенції, разом з фотографіями розповідають конвенційні книги, що залишаться в історії американського робітничого руху назавжди.

Вже по першій конвенції політичний відділ Централі UAW звернув увагу на український рух, і скоро я отримав від керівника політично го відділу виклик приїхати до централі „Солідаріті" для розмов, що можна зробити для українських політичних в'язнів. На такі зустрічі-розмови я їздив з д-ром Д. Квітковським, який обширно з'ясовував українську проблематику та висував напрямні діяння.

Питання: На останній конвенції UAW видвигнено резолюцію, яка наголошує, що конвенція підтримує український народ у його змаганнях бути вільним. Як до цього дійшло?

Відповідь: На останній конвенції, яка відбулась у Даллес, Тексас, я не брав участи, бо захворів. Однак, через друзів і приятелів я передав резолюцію, опрацьовану екзекутивою ІСНО, до резолюційної комісії. Цю резолюцію проте не поміщено в резолюційній книжці для ухвали, а на запит вияснити, чому так сталося, ніхто не давав ясної відповіді, мовляв, сталася випадок-недогляд. Але цей випадок був нам на руку. До мене потелефонували з конвенційної залі за вказівками, що робити. Я вважав, що добре резолюцію зголосити зі залі. Так і зроблено. Один з делеґатів сказав вступне слово і запропонував резолюцію, що її нашвидкоруч виготовили самі американці. Тут вже ті з резолюційної комісії, яким наша резолюція, здається, не подобалася, — не могли нічого вдіяти, бо оплесками й одноголосно було прийнято зголошену резолюцію.

Запит: Ви часто, за посередництвом юнії, ставали в обороні українських політичних в'язнів та українського народу. Чи не могли б Ви розказати дещо ближче про цю акцію?

Відповідь: Від початку моєї активности в юнії, мій юнійний відділ, при підтримці інших відділів, у тому — найбільшого відділу ч. 600, та самої централі ставали в обороні українських політичних в'язнів перед совєтським урядом, відповідальними листами звер таючись до сенаторів і конгресменів, щоб вони включились в акцію оборони українських політичних в'язнів та цілого поневоленого українського народу. Останню таку акцію юнія вела за Валерієм Марченком. Також юнія підтримала законопроєкт в справі „Забутого голокосту" — голоду 1932-33 років та звернулася до законодавців і до Стейтового департаменту у Вашінгтоні, щоб такий законопроєкт ухвалили. Матеріяли до цієї акції я отримав від о. д-ра Івана Чинченка та від Ігоря Ольшанівського з організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні. Треба сказати, що з робітничими спілками та з їх голосом законодавці рахуються. Не було одного випадку, щоб не отримано належної відповіді. Відгук від Державного департамен ту також був завжди вчасний.

Запит: Така діяльність потягає за собою напевно певні фінансові витрати. Хто ці витрати покриває?

Відповідь: Це правда. Спеціяльно виїзди на конвенції коштують чимало. Спочатку частину витрат покривав особисто д-р Д. Квітковський. На другій конвенції UAW обіцяв частково покрити такі витрати Українсь кий Конгресовий Комітет Америки. Але на обіцянці так і стало. Українці — робітники, де я працюю, зложили на мої витрати коло двісті долярів, які я вислав до централі УККА, тому, що УККА зобов'язав ся покрити частину витрат, і щоб не було закидів, що я „присвоїв" собі громадські гроші. Кілька разів малі суми покривало ІСНО, а всі інші видатки покриваю я сам.

Запит: Чи у Вашій діяльності зустрічалися Вам перепони і з яких сторін?

Відповідь: Зустрічалися, і, на жаль, збоку таки україн ців . На сходинах група робітників-українців поставила внесок, що я не маю права заступатися за україн ську справу. Це була найбільша прикрість у моєму житті. Про це, краще не говорити, — не хочу робити прикрости ні людям, ні організаціям.

Запит: Які методи найкращі для успішної діяльности такої як Ваша, у робітничих спілках для україн ців?

Відповідь: Це питання я бажаю краще оминути, хоч би тому, що червона Москва пильно читає діяспорну українську пресу. Наприклад, мої насвітлення і напрямні, що і як робити, які друкувались на сторінках „Свободи", Москва підхопила, фальшувала зміст по своїй уподобі і для своєї потреби, друкувала та друкує всілякі пашквілі англійською мовою і розсилає їх до англомовного американського читача, підкреслюючи як то „буржуазні націоналісти", будучі „на службі капіталістів", обдурюють американського робітника. Я бачив такі пашквільні видання Москви, в яких всіляко очорнюється моя скромна особа. Але я все таки скажу, що є багато способів якими можна вести корисну роботу для української справи серед американців, зокрема серед робітництва. Можливо, що добре було б створити таку організацію, через яку можна б було успішно діяти. Наприклад, коли головою ПУНу (Проводу Українських Націоналістів) став Микола Плавюк, він зацікавився моєю діяльністю і піддав думку, що було б доцільно створити товариство україн ських робітників, на взірець професійних товариств, але з тим, що таке товариство проявляло б себе головно на політичному відтинку. Я накреслив схему такого товариства, хоч я свідомий того, що створення товарис тва українських робітників є понад сили однієї людини.

Дотеперішні заходи виявили, що цією справою є зацікавлені українські робіт ники — члени професійних спілок у різних країнах поселення і тому я глибоко вірю в успіх такої акції укра їнського робітництва. Ця ділянка дуже важлива.

70-річчя...

(Закінчення зі стор. 2)

боротьби проти того ж ворога, що перед двісті роками переміг останніх оборонців української волі. Ви перші маєте відновити традицію збройної боротьби українського народу та його змагань до самостійности. Перед лицем світу, ви знову маєте підняти забуте ім'я України. Український народ вірить, що ви станете гідним спадкоємцем козацьких лицарів".

Після короткої заяви команданта сотні, що вона виконає з честю покладений на неї обов'язок — із сотень стрілецьких грудей понеслась по карпатській долині величні звуки національного гимну. Стрільці всіли до поїзду і за півгодини прибули до Мукачева. Звідси виїхала сотня вночі в напрямі галицького кордону і над ранком прибула на станцію Волівець, недалеко кордону. Дня 11-го вересня перед полуднем вирушила сотня із Волівця шосою, крутими серпентинами в напрямі Ворецьок Долішніх.

Кінчилося літо, був дуже теплий день. Тяжкі рушниці верндля, непрактично несені плащі, три буханки хліба (безнаплечників), обтислі гонведські штани, кількадесят тяжких набоїв та інші речі—все це було понад сили для непризвичаєних до довгих маршів стріщьців. Проходячи побіч мадярських та австрійських обозів, користаючи із глибокого сну обозників, дехто міняв свої верндлі за модерні манліхери. Під час маршу у селі Ворецьки Горішні стрінула сотня галицьких уланів, від яких отримала лекцію звивання плащів. Тут роздобула сотня кілька баняків, у яких недосвідчений кухар зварив якусь перепалену кашу, якої ніхто не міг їсти.

Дня 11-го вересня станула сотня на постійний побут у Верецьках Долішніх, де приділено її до групи, що мала боронити карпатського пресмику. Наступного дня зголошено сотню комендантові групи полковникові Шпарберові, який щиро привітав стрільців та заявив, що вкоротці прийдеться сотні стрінутись з ворогом. Незабаром підійшли російські війська під Бескид. Перший бій відбувся в днях 27 і 28-го вересня 1914 року біля бойківських містечок Сянки і Нижнє Верецьке. Сотня Дідушка, як перший відділ новітнього українського війська, загородила дорогу російським полкам та промовила до ворога найбільш зрозумілою мовою — мовою української зброї.

Третя чота Дідушкової сотні мала найбільші втрати. Було вісім вбитих і сімох ранених. Першим стрілецьким героєм, який поляг у цьому бою був Василь Чехут, учень п'ятої кляси української гімназії у Львові. До інших перших поляглих належав тернопілець Іван Вацик, учень 8-ої кляси тернопільської гімназії, старший брат інж. Василя Вацика, відомого громадського діяча сеньйорів в Торонто. Він був недалеким сусідом автора цих рядків на вулиці Дороша в Тернополі. До інших тернопільців, які були учасниками цього бою, належали: Петро Завадович, теж сусід з вулиці Дороша, студент філософії, старший брат Ярослави із Завадовичів Шафранюк, яка разом із своїм мужем Михайлом є основоположниками Канадсько-Української Мистецької Фундації в Торонто. Подружжя Шафранюків подарували двоповерховий дім, вартости півтора мільйона долярів для СКВУ в Торонто. Третім тернопільцем, учасником цього бою, був Омелян Кучерішка, студент політехніки, який проживав на Оболонні біля міської різні. (Мабуть, було більше тернопільців у сотні Дідушка, але з браку джерельних матеріялів годі це встановити).

• • •

Після двістілітнього періоду в житті нашого народу — Україна була, — як писав Т. Шевченко — „Начетверо розкопана, розрита могила" — зродилася надія на краще майбутнє. 70 років тому, зірвались з духом завзяття „наші хлопці" Українські Січові Стрільці до бою з найбільшим ворогом України Москвою. Не зважаючи на недостатню підготову та належний військовий вишкіл, станули до бою і склали своє молоде життя за волю України. Ми клонимо свої голови перед тінями наших незабутніх героїв та присягаємо продовжувати цю боротьбу до остаточної перемоги.